

Eksekutivni odsek se je obrnil do kranjske trgovinske zbornice, naj bi to njegovo prošnjo pri vis. c. kr. trgovinskem ministerstvu podpirala.

Odsek je mnenja, da zbornica ne more podpirati omenjene prošnje, kajti če bi pravico, izdelavati spirituoze in ocet (kis, jesih), napravili v zmislu prošnje zavisno od koncesije, bi to pač pomenilo, da ta pravica postane monopol posamičnih. Na Kranjskem je v nekaterih letih več nego 4000 žganjarnic, katere iz sadja, grozdja, drožja, pivarskih odpadkov in jagod žgó žganje; dalje je več izdelovalcev likêrja in spirituoze. Ti bi morali vsi prositi dopustila (koncesije) ter toraj dokazati sposobnost za izdelovanje. Da bi bilo to zeló neprilichno in da bi se število žganjarnic izdatno zmanjšalo, je lahko razvidno. Vsled tega bi tuji tovarnar žganja, ki uže zdaj v vinskih krajih z domačimi izdelovalci žganja tekmuje, to potem tem lažje storil.

Isto tako je z octom. Kako pa bi se mogel vršiti obrtno-policijski in dohodarsko-uradni prigled, izražajo se prosilci pač silno temno v dopisu do zbornice. Oni pač delajo na to, da bi trgovci, kramarji, gostilničarji, slašičarji itd. ne smeli več izdelavati spirituoze, in če jih uže izdelujejo, naj si pridobijo dopustilo (koncesijo) in so podvrženi omenjenemu prigledu. To se pač za naše razmere ne more priporočati, ker v Kranjski ni istih razlogov, katere navajajo prosilci, sme se temveč trditi, da se škodljivejše še blago uvaža, nego se doma izdeluje.

Kar se tiče krošnjarstva z octom (kisom, jesihom), se opomni, da pač vedno bolj pojema in Kranjska sploh nima vzroka, tako prošnjo podpirati, ker dotični krošnjarji nikomur ne prouzročijo izdatne škode.

Gledé zgoščene octne kisline se omenja, da jo Kranjska pač malo porabi, da torej tudi izdelovanju acta ne škoduje.

Odsek je toraj mnenja, da zbornica nima vzroka, podpirati to prošnjo ter toraj predlaga, naj se o njej preide na dnevni red.

Predlog se sprejme.

Politične stvari.

Zopet enkrat Lienbacher.

V „Novicah“ smo uže večkrat imeli priliko spregovoriti o starem svedru Lienbacherju, in to počenši od one dobe, ko se je prav vsled njegovega vrtanja velik del nemških poslancev odcepil od grof Hohenwartovega kluba.

Osvetili smo tudi njegovo daljno postopanje, izrekoma ko je zapustil tudi Liechtensteinov klub in s svojimi „divjimi“ govori prav vodo na mlin obračal velikomemškimi narodnjakom.

Ko se je vlansko leto zbral novoizvoljen državni zbor, sprejeli so Lienbacherja zopet v Liechtensteinov klub, brž ko ne v nadi, da so ga večletne skušnje vsaj toliko spametovale, da bo vedel, s čem koristi večini, s čem pa opoziciji državnega zbora.

Pa tudi nada Liechtensteinovega kluba se ni izpolnila, celó nasprotno. — V najvažnejše odseke, kakor jezikovni odsek in pa v odsek za pogodbo z Oggersko in pa v izvrševalni odbor desnice izvoljen porabil je Lienbacher v družbi z enako „nezadovoljnim“ Zallingerjem svojo bolj natančno podučnost o namenih desnice v to, da ji je toliko odločnejše nasprotoval. To je pokazal pri marsikateri manj pomenljivi priliki, izrekoma pa tedaj, ko se je bila velika bitka zaradi carine od petroleja in pa zaradi odpisovanja zemljiškega davka.

Posebno pri zadnjem vprašanji sta on in pa Zallinger zakrivila, da še sedaj nimamo postave, po kateri bi se za kmeta ugodnejše postopalo, ako mu vremenske nezgode poškodejo ali uničujejo njegove poljske pridelke.

Koj pri oni priliki vršalo je hudo v vrstah vse državno-zborske večine in javno izrekalo se je čudenje, kako more mož, ki tako postopa, še dalje imeti prostor v 17torici — izvrševalnem odboru desnice.

Ker je bilo pa to tikoma pred pretrganjem državnega zbora, zadovoljila se je državnozborna večina z zagotovilom, da v prihodnje vodstvo desnice gotovo ne bo trpelo izrečenega nasprotnika, kakoršnega se je brez prikrivanja razodel Jurij Lienbacher v svoji sredi. Prav odločno se je izrekalo, da Jurij neha biti ud Liechtensteinovega kluba, tako tudi zastopnik klubov v izvrševalnem odboru in govorilo se je tudi uže prav odločno, kedo mu bo naslednik.

Čas počitnic pa je porabil sveder Jurij v to, da je v svojem listu „Oesterr. Reichsbote“ izdelal politiko in delovanje svojih dosedanjih tovarišev — nemških konservativcev — tako, da so mu nemški liberalci kar navdušeni ploskali in se radovali tako izdatne pomoči iz nasprotnega tabora.

Na te napade je konečno tudi glasilo nemških konservativcev, dunajski „Vaterland“, odgovorilo z ojestrostjo, kakoršna se v tem listu prav redko kedaj nahaja. „Vaterland“ piše: Oni Lienbacherjevi članki napojeni so s sovražnostjo posebno zoper česki in poljski klub, pa tudi zoper vso desnico sploh. Zoper tako ravnanje ni treba braniti mož, ki so pri težavnih razmerah s hvalevredno požrtvovalnostjo v boju zoper liberalno opozicijo dosedaj vspešno vodili obravnave. Liberalci še niso zoper nas nikdar s tako izdatno in obrekljivo srditostjo postopali, kakor sedaj — kedo? Osobe, ki se mislijo poklicane, ustanoviti skupno-avstrijsko, katoliško in konservativno stranko. Članki in pa prizadevanje lista „Oesterr. Reichsboten“ razširiti jih med katoliškim prebivalstvom silijo nas, v obrambo naše časti in pa časti naših somišljencev „zadnjakov“, kakor jih zasramljivo imenujejo, povzdigniti svoj glas. Pa ne samo zaradi opravičenega tega častnega čutstva, temveč še bolj zato, ker se po omenjeni zlorabi časništva, visoki smoter, za katerega delati poslanec Lienbacher trdi, ne doseže, temveč nasprotno dosega njegova le zabraniti zamore.

V „vrsti člankov“ lista, kateri bi se po priporočilu Lienbacherjevem ne smel pogrešati v nobeni katoliški družini, uvidamo sramoto katoliškega časništva, in v osodepolnem razcepljenji, katero katoliškemu prebivalstvu po njih preti, škandal, kateri nasprotnike katoliške cerkve v Avstriji navdaja z škodoželjnostjo v škodo spoštovanja, katero ji pristaja.

Enako odločno obsoja tudi praška „Politika“ vnovič to škandalozno postopanje takega „katolika“ in takega nemškega konservativca in odločno zavrača rabulistiko bivšega „državnega“ pravdnika, ki člen XIX. ustanovnih postav tolmači tako, kakor bi sploh kdo mogel vtikati vanj tudi nemščino kot državni jezik.

Lienbacher je tedaj veliko hujši kot Scharschmid, Herbst, Plener, Chlumecki in vsi drugi levičarski nasprotniki, ker kaj tacega še njih nobeden ni trdil in s predlogom Scharschmidovem so pokazali dosti jasno, da le postavnim potom želé v člen XIX. vpeljati nemščino kot državni jezik.

Politika obrača besede Lienbacherjeve: „nihče ne more dolgo biti zaveznik nasprotnikov svojega naroda, ne da bi zgubil zaupanje narodovo“ na njega samega, in na koncu izvrstnega članka z naslovom „Das Bieschen Lienbacher“ ponavlja odločno zahtevanje, da se Lienbacher izključi iz izvrševalnega odbora des-

nice ter izreka, da ne korist skupne stranke, temveč ozir na dostojnost zahteva, da izvršitev te sodbe začnejo nemški konservativci.

Gotovo je državnozbornski večini v škodo, da se to ni uže zdavnej zgodilo.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Slovenščina na ljubljanskem učiteljski. Znano je, da se je pred nekaj leti vsled prizadevanja tukajšnjih merodajnih oblastev po ministerski naredbi na tukajšnjem učiteljski slovenščina vpeljala za nekoliko predmetov, ker je vsaj po vsem naravno, da morajo pripravniki, ki imajo v svojem prihodnjem poklicu podučevati zgolj slovenske učence s slovenskim učnim jezikom, v vseh predmetih imeti popolno spretnost in natanko znanje v slovenščini.

Omenjena ministerska naredba pa je deloma ostala na papirji, ker na pr. učitelj Linhart slovenščine ni zmožen, in kmetijstva, katero bi se imelo po ministerski naredbi podučevati slovensko, ni podučeval slovensko, ampak še dalje samo nemško.

Videti je, da ta nedostatnost vendar g. Linharta nekaj peče, ker bi se znal najti drug učitelj, bolj izveden v kmetijstvu, kateri bi znal ta predmet tudi slovensko podučevati. Zato menda si ta nemški gospod prizadeva, v svojem šolskem listu dokazati, kolika nesreča bi bila za pripravnike, ako bi se še nekaj predmetov učili v slovenščini. To dokazati prežveka vse zdavnej premlajene fraze o zveličanosti nemščine.

Pa res ta boj je v resnici naperjen zoper prazne strahove, ker nemščine se imajo tudi naši pripravniki kolikor treba naučiti, akoravno se po pravici zahteva, da morajo slovenskim šolam namenjeni učitelji v prvi vrsti vse predmete slovenski dobro znati.

— Močvirski odbor zboroval je danes v sredo dne 25. avgusta ob 10. uri dopoldne v prostorih c. kr. kmetijske družbe pod predsedstvom gosp. načelnika Fr. Trtnika.

Prvomestnik naznanja:

- a) Dopis c. kr. deželne vlade o stanju močvirskega zaklada koncem polletja 1886. leta, po tem znaša močvirski zaklad v gotovini — gold. 49 $\frac{1}{2}$ kr.
v obligacijah 76200 " — "
v hranilnici naloženih . . . 6120 " — "

skupaj 82320 gold. 49 $\frac{1}{2}$ kr.

- b) dalje prečita: prošnja posestnika žage na Bregu pri Borovnici Franca Švigelna, da bi se mu dovolilo proti odškodnini 200 gold., in povračilu vse prizadete škode pri svoji žagi zaježiti Borovnišico.

Ta prošnja, ki je v nasprotju z nameni delovanja močvirskega odbora, se odbije;

- c) naznanilo c. kr. deželne vlade, po katerem ministerstvo poljedelstva naznanja, da bi se za 16. dan septembra sklicane ankete izvedencev zaradi osušenja močvirja ne moglo vdeležiti, ker ima za to namenjeni kulturni inženir Markus od dne 16. septembra naprej 4 tedne posla v Tirolih pri vrejenji vodotoča reke Adiče.

Vsled tega naznanila sklenski odbor, anketo preložiti do srede meseca oktobra, vendar pa na vso moč delati na to, da se še letos predloži deželnemu zboru kranjskemu načrt postave o skladanji svote za pokritje stroškov, tako, da bi se vsaj začetek znižanja vodotoča Ljubljance storil od Udmata gori v letu 1887.

Odbornik dr. Poklukar potem naprosi gosp. načelnika, da naj bi on prevzel poročilo za anketo, ker

ni gotovo, da bi bil sred oktobra v Ljubljani. Potem odbor v sklicano anketo voli gospode: Fr. Kotnik, dr. Jos. Kosler in M. Peruci.

— Romarji naši Lourdski vrnili so se domú včeraj. S Kranjske vdeležili so se romanja: prof. T. Zupan, župnika Krištofič in Peterlin, kaplana Golmajer in Ilovski, baronica Evel. Lazarini, dalje gosp. Viktorija Melcer, Ida vrbančič, Ivana Strupi in Katarina Mulej. Skupaj vdeležilo se je tega potovanja na Božjo pot k Mariji Lourdski 581 Avstrijcev, med njimi 178 duhovnikov. (L. Z.)

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zadnjo nedeljo vrnil se je cesar z Gašteina nazaj v Schönbrunn pri Dunaji. Nadvojvoda Oton podal se je v Draždane k svoji nevesti princesinji Mariji Josipini Saksonski, kjer se ima po sedanjih dogovorih ženitovanje praznovati dne 3., 4. in 5. oktobra.

Cesaričina Štefanija zahvalila se je dunajskemu županu Uhl-u za voščila, izrečene ji povodom njenega rojstnega dneva.

Sicer pa tudi dunajski politični krogi z veliko pozornostjo spremljajo najnovejše dogodbe Bolgarske. Sploh se misli, da imajo Ruska, Nemška in Avstrija za ravno nastal slučaj gotovo dognane dogovore, vendar pa ni dvomiti, da izrekoma ogerski politični krogi nekako pisano gledajo očividni uspeh ruske politike na Bolgarskem, ker se potem narašča vpliv Ruske na Balkanu, in ker je Ruska rojen in zgodovinski nasprotnik madjarskega početja — Slovanom vedno sovražnega.

Ogerska. — Zeló poparjeni so ogerski merodajni krogi zaradi odpovedi, ki so jim došle iz nemških mest na vabilo, vdeležiti se zgodovinske svečanosti v Budapeštu. — Uradni „Nemzet“ skuša svojo zadrego prikrivati z nekim modrovanjem o prijateljstvu in sovrastvu med narodi, v katerem skuša dokazati, da med Madjari in Nemci ni nasprotja v interesih, tedaj tudi nikakoršnega povoda za sovrastvo. — Madjari tedaj tudi dalje še ostanejo prijazni Nemcem, akoravno se je nekaj mestnih odbornikov izreklo Madjarom neprijazno. — Gospodje doli pri Budimu so ali se delajo zeló pozabljive, ako res ne vedó, da nikdar ne izgrešé prilike, s svojo napuhnjeno in nasilstvom pokazati se nasprotne vsem nemadjarskim narodom. Kar so vedno sejali, to začenjajo žeti.

Francoska. — Vojni minister ostane še dalje v vladi, toda ministerski predsednik dejal ga je v nekako varstvo iz prepovedjo, da ne sme brez vednosti ministerstva nikakoršnih pisem proglašati in ne podajati se na potovanje.

Zbornice snidejo se zopet krog 12. oktobra, budgetni odsek pričel bo svoje delovanje uže 15. septembra. — V političnih krogih razpravlja se živahno vprašanje o ustanovitvi velike zmerne republikanske stranke, do ustanovitve njene pa je videti še daleč.

Bolgarska. — Vse druge novice minulega tedna so nepomenljive memo onih, katere so nam došle to nedeljo in ponedeljek z Bolgarske. Kakor so vlašsko leto dné 18. septembra vjeli, odstavili in čez mejo tirali Bolgari Izhodne Rumelije velikega guvernerja Aleko Paša, ter izrekli združenje obeh bolgarskih dežel, ravno tako se je minulo soboto zgodilo bolgarskemu knezu Aleksandru. Ko je ogledaval trdnjavo Vidimsko, vjeli so ga, dejali v zapor, izrekli ga odstavljenega, mesto sedanje pa se je postavila druga začasna vlada, kateri na čelu sta Kara-